

Nr 231.

Av herr Andersson, Elof, m. fl., om statsbidrag till förlossningsanstalter.

I en samtidigt väckt motion rörande befolkningsproblemet ha vi bland andra åtgärder, som kunna tänkas främja nativitetens höjande, förordat medverkan från statens sida till ordnande av anstaltsvård för barnsbörd. Berörda spörsmål sammanhänger i viss mån med det större frågekomplex på sjukvårdens område, som varit föremål för utredning inom Statens sjukvårdskommitté. Vi anse emellertid att ifrågavarande angelägenhet är av brådskande natur och att hinder icke möter för dess behandling utan samband med andra sjukvårdsfrågor. Någon ytterligare utredning rörande sättet för statens medverkan till ordnande av barnbördsvården synes heller icke behöfelig, varför vi rekommendera att åtgärder i syftet vidtagas redan vid 1935 års riksdag.

Kommittén beräknar, att anstaltsvård för barnsbörd kan i första etappen behöva ordnas för 50 procent av landets barnaföderskor, och framlägger för berörda vårdgrens organisation följande program.

1. Barnbördshus resp. barnbördsavdelningar vid lasarett (och ev. sjukstugor) utgöra kärnan av anstaltsvården för barnsbörd.

2. Där dylika anstalter och avdelningar av lokala skäl icke kunna ordnas i den omfattning, att vårdbehovet därigenom fullt tillgodoses, böra de kompletteras med förlossningshem och förlossningsrum hos barnmorska. De förra synas bäst lämpade för städer, köpingar, municipalsamhällen med tätt bebyggd kringliggande landsbygd eller tätt befolkade industrisamhällen, de senare för den rena landsbygden.

3. I ödemarksdistrikten erfordras för barnbördsvården platser å sjukstuga eventuellt förlossningshem eller förlossningsrum samt anordningar för vändande barnaföderskor och nyligen förlösta mödrar, i första hand vid läkarstationerna.

4. Den slutna vården av kvinnosjukdomar bör å lasarett, där självständig större barnbördsavdelning (minst 25 platser) inrättats, ombesörjas å särskilt (-da) rum under ledning av läkaren å barnbördsavdelningen.

I sitt förslag till statsbidrag för barnbördsvården har kommittén förordat, »att för varje barnaföderska, som äger uppbära moderskapsunderstöd och förlöses å allmän sal vid av landsting resp. icke-landstingsstad organiserad anstalt (förlossningshem och förlossningsrum hos barnmorska inbegripna) eller vid avdelning för barnsbörd, utgår driftbidrag av statsmedel med 2 kr. per dag under högst 10 dagar, på villkor att av ifrågavarande barnaföderska icke uttages högre avgift än 1 kr., d. v. s. den lägsta legosängsavgift, som för närvarande uttages för lasarettsvård i allmänhet. Genom en dylik komplettering av moderskapsunderstödet synas kommittén i möjligaste mån be- tryggande garantier skapas för att i främsta rummet obemedlade och mindre bemedlade barnaföderskor må vid behov komma i åtnjutande av nödig an-

staltsvård, samtidigt som den slutna barnbördsvårdens utveckling främjas i den riktning, kommittén anser önskvärd.» Något statsbidrag till uppförande av förlossningsanstalter föreslås icke.

Som framgår av det citerade uttalandet ur kommitténs betänkande, är avsikten att med statsbidrag underlätta barnbördsvården allenast för obemedlade och mindre bemedlade mödrar. En sådan begränsning kan vara motiverad, när saken betraktas ur uteslutande social synpunkt, men om, som i detta sammanhang är fallet, befolkningspolitiska motiv sättas i förgrunden, finns ingen anledning att inskränka statsbidraget till vissa kategorier. Vi anse, att driftsbidrag till förlossningsanstalter bör utgå lika för alla mödrar och med ett förhållandevis högt belopp per dag. Möjligen bör statsbidraget differentieras i förhållande till vårdens kvalitet, så att högre bidrag lämnas till barnbördsavdelningar vid lasarett och till större förlossningsanstalter än till avdelningar vid sjukstugor och till förlossningshem.

Vill man verksamt främja tillkomsten av anstaltsplatser för barnbördsvård, räcker det icke med att erbjuda endast driftsbidrag. Landstingen och kommunerna torde i de flesta fall ställa sig avvaktande med hänsyn till de dryga anläggningskostnaderna. Det synes därför angeläget att statsbidrag även lämnas till uppförande av förlossningsanstalter liksom sådana bidrag utgå till uppförande av tuberkulossjukhus och epidemisjukhus m. m. Sådant byggnadsbidrag torde böra utgå endast där det är fråga om större verkliga specialanstalter såsom lasarettssavdelningar och barnbördsdhus.

En närmare utformning av bidragsgrunderna torde böra ankomma på Kungl. Maj:t. Det synes oss dock, som om det bidragssystem, vilket tillämpas i fråga om tuberkulossjukvården, borde kunna tjäna som förebild, ehuru bidragen kunde sättas något lägre. Ett driftsbidrag av 1 kr. 25 öre respektive 1 kr. per dag och ett byggnadsbidrag av 1,000 kr. per vårdplats synas oss vara skäligen belopp.

Angående medelsbehovet för nästa budgetår torde man kunna räkna med att högst 40,000 barnaföderskor komma att anlita förlossningsanstalterna under i genomsnitt 10 dagar var med halva antalet på den dyrare anstaltstypen och halva antalet på den billigare. Anslagsbehovet blir då cirka 450,000 kr.

Byggnadsbidraget kan approximativt beräknas för 200 nya vårdplatser lika med 200,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1935/1936 anvisa *dels* 450,000 kr. till driftsbidrag vid förlossningsanstalter, *dels* 200,000 kr. till byggnadsbidrag för förlossningsanstalter samt uppdraga åt Kungl. Maj:t att närmare utforma de grunder, efter vilka bidragen skola utgå.

Stockholm den 23 januari 1935.

Elof B. Andersson.

Elief Löfgren.

D. Hansén.

B. v. Stockenström.

J. Bergman.